

záverečnom hodnotení seminára sa konštatovalo, že posledné roky geologického bádania v mladopaleozoických útvaroch a triase priniesli nové poznatky o paleogeografickom pláne a podmienkach sedimentácie týchto útvarov, nové predstavy o litofaciálnom obsahu a stratigrafickom členení týchto súvrství ako aj nové názory na koreláciu akoby izolovane vystupujúcich sérií zaradovaných do rôznych stratigrafických útvarov a nakoniec nové predstavy o geologicko-tektonickej stavbe týchto súvrství, ktoré ovplyvnia doterajšie predstavy o geotektonickom vývoji záp. Karpat na rozhraní hercýnskej a alpinskej vývojovej etapy.

Materiály semináru budú publikované v periodiku Mineralia Slovaca.

Vcelku bolo 28 účastníkov semináru, z ktorých sa 19 zúčastnilo exkurzie a záverečnej diskusie a hodnotenia semináru. — E D —

Nález lazuritu v Kremnickom pohorí

HORÁKOVÁ M. — MIHÁLIK A.

Výťah: Článok je správou o náleze a identifikácii nerastu lazuritu, ktorého výskyt vo vulkanických horninách je u nás zriedkavý.

V opustenom menšom kameňolome, na ľavej strane cesty pred Dolným Turčekom, v smere od Martina, v pyroxenickom andezite našiel sa modrý minerál.

Tento nerast je práškovitý, kryptokrystalický, otiera sa o prsty. V HCl sa z neho uvoľňuje H_2S — v roztoku po odparení vzniká gél SiO_2 .

Jeho optické vlastnosti sú nasledujúce: opticky izotropný, index svetelného lomu $= 1,500 \pm 0,003$ (merané pri $18^\circ C$ v nátriiovom svetle. Hodnoty odovedaajúce lazuritu boli overené ďalej.

Spektrálna analýza sa urobila v lab. Geol. priesk. v Turčianskych Tepliciach za týchto podmienok: spektrograf Q — 24, generátor ABR — 3, platne ORWO, Blau Hart, intenzita 8 Amp., štrbina 0,01 mm. Na základe intenzity čiar určilo sa nasledovné zloženie:

Prvky:

hlavné:	vedľajšie:	stopové:
Al, Si, Na, Ca	Mg, Mn, Ti	Cu, Pb, Fe, Cr, V
problematické: K, Y.	Spektr. analýzu urobila Eva Rohálová.	

Výsledky RTG — analýzy:

Podmienky: prístroj „Mikrometa 2 s goniometrom a integrátorom.

Ziarenie: $CuK\alpha$, filter Ni, napätie 35 kV, prúd 16 mA, uhlová rýchlosť $2^\circ/\text{min.}$, tlmenie T-8, clony 3/2.

Zo suspenzie zhotovil sa orientovaný preparát a RTG difrakčný záznam v rozptätí $5-50^\circ$ pre 2θ .

Na základe polohy reflexov a ich intenzít možno konštatovať, že analyzovaný minerál je lazurit.

Zistené analýzou: V. J. Michejev 1957: +					
I	d (Å)	hkl	I	d (Å)	
6	6,47	110	8	6,45	
1	4,54	200	1	4,54	
10	3,69	211	10	3,73	
7	2,87	310	8	2,89	
8	2,61	222	8	2,64	

Výsledky spektrálne i RTG — analýzy, ako aj zistené optické hodnoty dokazujú, že ide o minerál lazurit. Jeho zloženie uvádza Michejev V. I. nasledovne: $3\text{Na} (\text{Al Si O}_4)$. S. H. STRUNZ (1966) uvádza zloženie: $(\text{Na}, \text{Ca})_8 (\text{SO}_4, \text{S}, \text{Cl})_2 (\text{Al}, \text{SiO}_4)_6$. Nerast patrí do skupiny sodalitovej. Kryštalizuje v kubickej sústave.

BETECHIN (1955) uvádza lazurit v paragenéze s dolomitom, kalcitom alebo na styku kyslých vyvrelín s uhličitanovými horninami. Ako zriedkavý ho uvádza na alkalických lávach Vesuvu. I tento výskyt je teda možné považovať za zriedkavý, nakoľko je tu lazurit viazaný na pyroxenický andezit, kde pri ústí puklín v andezite vytvára hrudkovité a práškovité zhluky. Vzniká pravdepodobne vyžrážaním z roztokov, ktoré sa po puklinách dostávajú na povrch.

Tvorba vzniku lazuritu na základe trojročného sledovania je veľmi pomalá a je viazaná na miesta bez prístupu zrážkovej vody, kde nie je možnosť odplavenia. Preto i výskyt lazuritu je zriedkavý. Podľa rozprávania starých baníkov z obvodu Horného Turčeka sa tento modrý minerál nachádza i v opustených šachtách. Preto jedine tam by bolo možné získať jeho väčšie množstvo.

Nájsené drobné hrudkovité úlomky tohto materiálu sú uložené v zbierkach Turč. múzea A. Kmeťa v Martine.

Betechin A. G.: 1955 Mineralógia — slov. preklad, Bratislava.

Larsen Esper S. — Borman Harry: The microscopic determination of the nonopaque minerals. Geological survey, Bull. 848, USA, Washington.

Michejev V. I. 1957 Rentgenometričeskij opredelitel mineralov, Moskva.

Rosický V. — Kokta J.: R. 1961 Příručka pro určování nerostů. ČSAV Praha.

Strunz Hugo: 1966 Mineralogische Tabellen, Leipzig.

Doručené 18. III. 1970

Lektoroval: Doc. dr. Cyril Varček, CSc.

Ing. Anton Mihálik, CSc.
Vysoká škola lesnícka a drevárska,
Zvolen
p. g. Milada Horáková,
Turč. múzeum A. Kmeťa,
Martin